SKLEP SODIŠČA PRVE STOPNJE (prvi senat)

z dne 5. septembra 2007 *

V zadevi T-295/05,

Document Security Systems, Inc., s sedežem v Rochesterju, New York (ZDA), ki ga zastopajo L. Cohen, H. Sheraton in B. Uphoff, solicitors, ter C. Stanbrook, QC,

tožeča stranka,

proti

Evropski centralni banki (ECB), ki jo zastopajo C. Zilioli in P. Machado, zastopnika, skupaj z E. Garayarom Gutiérrezom in G. de Ulloa y Suelvesom, odvetnika,

tožena stranka,

zaradi tožbe zaradi kršitve, s katero je predlagano, naj se ugotovi, da je ECB kršila pravice iz evropskega patenta tožeče stranke in odškodninski zahtevek za škodo, ki naj bi nastala tožeči stranki zaradi te kršitve,

* Jezik postopka: angleščina.

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (prvi senat),

v sestavi J. D. Cooke, predsednik, R. García-Valdecasas in V. Ciucă, sodnika,

sodni tajnik: E. Coulon,

sprejema naslednji

Sklep

Pravni okvir

Zakonodaja Skupnosti

1 Člen 235 ES določa:

„Sodišče je pristojno v sporih glede nadomestila škode, ki ga predvideva drugi odstavek člena 288.“

2 Drugi in tretji odstavek člena 288 ES predvidevata:

„Pri nepogodbeni odgovornosti Skupnost v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

Prejšnji odstavek se uporablja pod enakimi pogoji za škodo, ki jo povzroči [Evropska centralna banka] ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih nalog.“

3 Člen 35(3) Protokola o statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke iz priloge k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL 1992, C 191, str. 68, v nadaljevanju: „statut ECB“), kakor je bil revidiran in spremenjen, določa:

„Za ECB velja ureditev odgovornosti iz člena 288 te pogodbe […].“

Evropska patentna konvencija

4 Konvencija o podeljevanju evropskih patentov z dne 5. oktobra 1973 (imenovana tudi „Evropska patentna konvencija“ ali „Münchenska konvencija“, v nadaljevanju: EPK), kot je bila spremenjena z aktom o spremembi člena 63 EPK z dne 17. decembra 1991

in s sklepi upravnega odbora Evropske patentne organizacije z dne 21. decembra 1978, 13. decembra 1994, 20. oktobra 1995, 5. decembra 1996, 10. decembra 1998 in 27. oktobra 2005, ki zajema določbe akta o spremembi EPK z dne 29. novembra 2000, ki se uporabljajo začasno, je večstranska mednarodna pogodba, ki ni del prava Skupnosti in katere predmet je vzpostaviti poenostavljeni postopek pridobitve patentiranja v Evropi za določeno število držav. EPK je začela veljati 7. oktobra 1977 in jo je do zdaj ratificiralo 32 držav, med katerimi so tudi vse države članice Evropske unije.

5 Člen 4 EPK ustanavlja Evropsko patentno organizacijo, katere naloga je podeljevanje evropskih patentov. To nalogo opravlja eden od njenih organov, in sicer Evropski patentni urad (v nadaljevanju: Urad).

6 Člen 2(2) EPK določa, da „[ima] Evropski patent […] v vsaki državi pogodbenici, za katero je podeljen, enak učinek kot državni patent, ki ga podeli ta država, in zanj veljajo enaki pogoji, razen če ta konvencija ne določa drugače.“

7 Člen 64 EPK določa:

„1. Ob upoštevanju drugega odstavka daje evropski patent imetniku od datuma objave omembe njegove podelitve v vsaki državi pogodbenici, za katero je podeljen, enake pravice, kot bi mu jih dal državni patent, podeljen v tej državi.

2. Če je predmet evropskega patenta postopek, se varstvo iz tega patenta razširi na izdelke, pridobljene neposredno s tem postopkom.

3. Vsaka kršitev evropskega patenta se obravnava po državnem pravu.“

8 EPK zajema nekaj predpisov, ki se uporabljajo v vseh državah pogodbenicah. Ti skupni predpisi so tisti, ki se nanašajo na merila patentabilnosti (členi od 52 do 57 EPK), na razloge za ničnost patentov Skupnosti (člen 138 EPK, glej v nadaljevanju) in na razsežnost in trajanje patentnega varstva (člen 63, člen 64(2) in člen 69 EPK).

9 Člen 138 EPK predvideva primere, v katerih je mogoče evropski patent razglasiti za ničnega v skladu z zakonodajo države pogodbenice in z učinkom na ozemlju te države.

Dejansko stanje spora

10 Tožeča stranka je družba ameriškega prava, ki je leta 2004 postala imetnica evropskega patenta, ki se nanaša zlasti na elemente zaščite proti ponarejanju bankovcev. To je bil izum Ralpha C. Wickerja, ki je temeljil na metodi izdelovanja dokumentov, ki lahko prepoznajo ponaredke, če se kopirajo z napravami, ki uporabljajo tehnologijo skeniranja.

11 R. C. Wicker je za to metodo izdelovanja 18. januarja 1989 v Združenih državah vložil patentno prijavo. Prijavo evropskega patenta pri Uradu je vložil 16. januarja 1990.

12 Prijava evropskega patenta R. C. Wickerja je bila 13. novembra 1991 objavljena v *Evropskem biltenu patentov*. Omenjena prijava je bila 18. julija 1995 zavrnjena zaradi odsotnosti inventivne ravni glede na tehnično stanje. Zoper to odločbo je bila 5. februarja 1999 vložena pritožba in eden od tehničnih odborov za pritožbe Urada je dovolil podelitev zahtevanega patenta, ki je bil končno podeljen 24. novembra 1999 pod številko 0 455 750 B1 in poimenovan „Postopek izdelave neponovljivega dokumenta“ (v nadaljevanju: sporni patent).

13 Tožeča stranka trdi, da je bil sporni patent potrjen in da velja v Franciji, Avstriji, Združenem kraljestvu, Nemčiji, Belgiji, Španiji, Italiji, Luksemburgu in na Nizozemskem (v nadaljevanju: zadevne države). R. C. Wicker naj bi namreč zadevne države določil ob vložitvi prijave za sporni patent. Tožeča stranka trdi, da patent velja tudi v Lihtenštajnu, na Danskem, Švedskem in v Švici, državah, ki so zunaj ozemlja, kjer se kot uradna valuta uporablja euro (euroobmočje) in ki niso tiskale eurobankovcev ter jih zahtevek ne zadeva.

14 Po navedbah tožeče stranke je ostal sporni patent last R. C. Wickerja, ki je umrl leta 1997, in je bil prenesen na njegove naslednike v skladu z zakoni države New York, dokler mu ga ti niso odstopili 22. decembra 2004. Prenos je vključeval pravice za vložitev tožbe in za izterjavo odškodnine za predhodna dejanja.

15 Po mnenju tožeče stranke je ECB storila ali dovolila izvršitev treh dejanj, ki so oškodovala pravice, ki jih dodeljuje sporni patent. Prvič, ECB naj bi zasnovala (ali dala zasnovati) eurobankovce, pri čemer je uporabila metodo, ki jo pokriva sporni patent. Drugič, ECB je dala te bankovce tiskati. Tretjič, ECB je dovolila njihovo izdajo in uporabo kot valute, ki se uporablja kot zakonito plačilno sredstvo v euroobmočju.

Postopek

16 Tožeča stranka je 1. avgusta 2005 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

17 Prvič, v tej tožbi tožeča stranka od Sodišča prve stopnje zahteva, naj ugotovi, da je ECB z zasnovanjem, tiskanjem in izdajo eurobankovcev kršila pravice, ki jih dodeljuje sporni patent. Drugič, od Sodišča prve stopnje zahteva povrnitev škode, ki jo je po svojem mnenju utrpela, in to v obliki izplačila razumnega zneska glede na goljufiva dejanja ECB.

18 Z vlogo, vloženo 21. oktobra 2005, se je ECB sklicevala na ugovor nedopustnosti v skladu s členom 114(1) Poslovnika Sodišča prve stopnje. Tožeča stranka je 29. decembra 2005 predložila pripombe v zvezi s tem ugovorom nedopustnosti.

19 Z dopisom z dne 6. aprila 2006 je ECB obvestila Sodišče prve stopnje, da je 23. marca 2006 začela z dejanji za ugotovitev ničnosti spornega patenta v vseh zadevnih državah, razen v Italiji, kjer je bilo dejanje za ničnost uvedeno 27. marca, in v Španiji. ECB v okviru teh dejanj trdi, da je sporni patent ničen, ker očitno presega predmet prvotnega zahtevka, ker izum ni nov in ker ne vključuje iznajditeljskega dela.

20 Z dopisom z dne 7. julija 2006 je ECB Sodišče prve stopnje obvestila, da je 12. maja 2006 uvedla dejanje za ničnost proti spornemu patentu v Španiji.

21 Tožeča stranka je 18. oktobra 2006 Sodišču prve stopnje predložila svoje pripombe v zvezi z obema dopisoma ECB, ki se navezujeta na uvedbo omenjenih dejanj za ničnost. Poudarja, da vložitev različnih tožb za razglasitev ničnosti pred nacionalnimi sodišči nima nobenega vpliva na to tožbo in da bi Sodišče prve stopnje moralo zavrniti ugovor nedopustnosti ECB in odločiti po temelju.

22 Z dopisom z dne 11. aprila 2007 je ECB obvestila Sodišče prve stopnje, da je bilo o dejanjih za ničnost, uvedenih v Združenem kraljestvu in Nemčiji, odločeno na prvi stopnji.

23 V zvezi z dejanjem za ničnost, uvedenim v Združenem kraljestvu, je ECB navedla, da je s sodbo z dne 26. marca 2007 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Patent Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), Chancery Division (sodišče za patente), Združeno kraljestvo) razsodilo, da je sporni patent neveljaven, ker presega predmet prvotnega zahtevka. ECB je Sodišče prve stopnje obvestila, da je bilo tožeči stranki dovoljeno vložiti pritožbo zoper to sodbo pred Court of Appeal (England & Wales) (pritožbeno sodišče (Anglija in Wales), Združeno kraljestvo) in da je bilo ECB dovoljeno vložiti nasprotno pritožbo.

24 V zvezi z dejanjem za ničnost, uvedenim v Nemčiji, je ECB navedla, da je s sodbo z dne 27. marca 2007 Bundespatentgericht (zvezno sodišče za znamke in patente, Nemčija) razsodilo, da je sporni patent veljaven. ECB je prav tako obvestila Sodišče prve stopnje, da se namerava pritožiti zoper to sodbo.

Predlogi strank

25 V tožbi tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— razsodi, da je ECB kršila pravice, ki jih dodeljuje sporni patent;

— ECB naloži plačilo odškodnine zaradi kršenja pravic, ki jih dodeljuje sporni patent, katere znesek bi se določil v nadaljevanju;

— naloži ECB plačilo stroškov.

26 V ugovoru nedopustnosti ECB Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— tožbo razglasi za nedopustno;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

27 V svojih stališčih o ugovoru nedopustnosti tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— zavrne ugovor nedopustnosti;

— tožbo razglasi za dopustno;

— razglasi ugotovitveno sodbo, zahtevano v vlogi.

Tožba zaradi kršitve patentov

Dopustnost

28 Če stranka to predlaga, lahko Sodišče prve stopnje v skladu s členom 114(1) Poslovnika odloči o nedopustnosti, ne da bi odločalo o zadevi po temelju. V skladu z odstavkom 3 istega člena se ta predlog obravnava ustno, razen če Sodišče prve stopnje ne odloči drugače. V obravnavani zadevi Sodišče prve stopnje meni, da je zadeva po preučitvi spisa dovolj pojasnjena in da ustni postopek ni potreben.

29 Ugovor nedopustnosti ECB temelji na treh razlogih, ki izhajajo iz neobstoja procesnega upravičenja tožeče stranke, nepristojnosti Sodišča prve stopnje glede poznavanja te zadeve in odločanja o tem ter kršitve zahtev glede oblike vloge.

30 Najprej je treba preučiti razlog, ki izhaja iz nepristojnosti Sodišča prve stopnje.

Trditve strank

31 ECB trdi, da čeprav tožba temelji na členu 235 ES in členu 288 ES, tožeča stranka ne zahteva le odškodnine, ampak želi predvsem to, da se ugotovi, da je ECB kršila sporni patent, in šele nato uveljavlja pravico do odškodnine.

32 ECB meni, da Sodišče prve stopnje nima pristojnosti, da odloči o tožbi zaradi kršitve. Trdi, da so samo nacionalna sodišča pristojna za to, da ugotovijo, da je bil sporni patent kršen.

33 ECB ocenjuje, da bi moralo, da bi tožbo razglasilo za dopustno, Sodišče prve stopnje imeti izključno pristojnost, ki jo imajo nacionalna sodišča s svojimi nacionalnimi pravnimi redi v zvezi s kršitvami patentov, kar bi bilo v nasprotju z EPK, po kateri za spor v zvezi z evropskimi patenti odločajo nacionalna sodišča držav pogodbenic.

34 V potrditev te teze ECB trdi, da se, ko je evropski patent podeljen in potrjen v vsaki od določenih držav, pojavi vrsta neodvisnih in nacionalnih patentov. ECB torej meni, da ima vsaka država pravico določiti učinke patentov na svojem ozemlju in postopkovna pravila, ki veljajo v primeru spora. Po mnenju ECB glede na to, da vprašanje kršitve ureja izključno nacionalno pravo, Sodišče prve stopnje naj ne bi bilo pristojno za odločanje o tem vprašanju.

35 ECB poudarja, da nacionalna zakonodaja vsake države članice glede patentov:

— predvideva različne pogoje, pod katerimi je patent upravičen do nacionalnega varstva;

— določenim sodiščem, ki so pogosto specializirana, dodeljuje izključno pristojnost za presojo glede vprašanj kršitve in ničnosti patentov;

— predvideva različna postopkovna pravila, vključno z omejitvami v zvezi s pravno sposobnostjo;

— predvideva različne pogoje, ki jih je treba izpolnjevati za dodelitev odškodnine;

— predvideva različne zastaralne roke za pridobitev odškodnine in tudi za tožbo zaradi kršitve.

36 ECB poudarja, da tožeči stranki nič ne prepoveduje nastopiti pred pristojnimi nacionalnimi sodišči, da bi se odločalo o obstoju domnevnih kršitev. ECB opozarja, da v skladu s členom 35(2) statuta ECB o sporih med ECB na eni strani in drugo osebo na drugi strani odločajo pristojna nacionalna sodišča, razen kadar je bila pristojnost prenesena na Sodišče.

37 Tožeča stranka najprej trdi, da je Sodišče prve stopnje pristojno odločati o tožbi v skladu z določbami iz člena 235 ES in iz drugega odstavka člena 288 ES, ki sodišču Skupnosti dajejo v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, pristojnost odločanja o sporih v zvezi z nadomestilom škode, ki so jo na področju nepogodbene odgovornosti povzročile institucije Skupnosti in jo mora poravnati Skupnost. Tožeča stranka opozarja, da je ECB institucija Skupnosti in da tretji odstavek člena 288 ES izrecno določa, da mora Skupnost povrniti škodo, ki jo je povzročila ECB ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

38 Tožeča stranka meni, da pristojnost Sodišča prve stopnje ureja izključno Pogodba in nanjo ne vpliva nobena nacionalna zakonodaja ali sekundarno pravo Skupnosti. Tožeča stranka še zlasti zanika, da bi pristojnost Sodišča prve stopnje lahko urejala Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1) (uredba, ki določa pristojnost nacionalnih sodišč v civilnih in gospodarskih zadevah).

39 Tožeča stranka zlasti poudarja, da člen 67 Uredbe št. 44/2001 izključuje uporabo Uredbe pri sodni pristojnosti, ki jo podeljujejo taki akti Skupnosti, kot je Pogodba.

40 Vendar tožeča stranka meni, da pristojnost nacionalnih sodišč glede kršenja patentov ureja Uredba št. 44/2001. Načelno naj bi bila sodišča države članice na ozemlju, kjer ima tožena stranka prebivališče, pristojna tudi za kršitev, ki se je zgodila na ozemlju druge države.

41 Tožeča stranka prav tako meni, da ima v skladu s členom 27 Uredbe št. 44/2001 sodišče, ki je prvo začelo postopek za razrešitev spora med dvema strankama glede kršitve patenta, izključno pristojnost za razrešitev vsakega spora zaradi kršitve, v katerega sta vpleteni isti stranki glede istega patenta.

42 Poleg tega tožeča stranka trdi, da je sodna praksa potrdila, da imajo sodišča v državi, na ozemlju katere je bila opravljena prijava patenta, izključno pristojnost samo v zvezi s spori o veljavnosti samega patenta ali o obstoju njegove vloge ali prijave (sodba Sodišča z dne 15. novembra 1983 v zadevi Duijnstee, 288/82, str. 3663, točka 22). Zato bi bila trditev ECB, da imajo sodišča v vsaki zadevni državi izključno pristojnost odločanja o kršenju spornega patenta na svojem ozemlju v skladu s svojimi zadevnimi nacionalnimi predpisi, nepravilna.

43 Tožeča stranka sicer navaja, da številne mednarodne konvencije predvidevajo, da kršitev patenta predstavlja civilnopravno kršitev, za katero se mora izplačati odškodnina iz naslova povračila škode, in da so to načelo dejansko sprejeli narodi, ki imajo najpomembnejšo vlogo v trgovini, in je bilo predmet dejavnosti Svetovne trgovinske organizacije (STO). Po mnenju tožeče stranke gre torej za temeljno načelo prava Skupnosti in nacionalnih pravnih ureditev. Tako tožeča stranka navaja, da je Skupnost članica STO od 1. januarja 1995 in da mora zato upoštevati določbe Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (v nadaljevanju: Sporazum TRIPS). Tožeča stranka trdi, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da so določbe mednarodnih sporazumov, ki jih je sklenila Evropska unija, torej sporazumi, kot je Sporazum TRIPS, sestavni del pravne strukture Skupnosti (sodba Sodišča z dne 30. aprila 1974 v zadevi Haegeman, 181/73, Recueil, str. 449). Tožeča stranka vztraja, da so države članice Evropske unije vsekakor tudi članice STO in jih zavezuje Sporazum TRIPS. Ta načela so torej sestavni del vsakega od nacionalnih zakonov držav članic.

44 Tožeča stranka glede tega poudarja, da težava, na katero se sklicuje ECB in na katero bi Sodišče prve stopnje naletelo pri uporabi večnacionalnih zakonov, ko bi ugotavljalo, ali je ECB kršila sporni patent, v tej zadevi ni upoštevna. Tožeča stranka meni, da dejstvo, da mora Sodišče prve stopnje preveriti in uporabiti nacionalne predpise, ne prizadene njegove pristojnosti. V bistvu tožeča stranka meni, da glede na sodno prakso (sodbi Sodišča z dne 8. oktobra 1986 vzdruženih zadeviah Leussink in drugi proti Komisiji, 169/83 in 136/84, Recueil, str. 2801, ter z dne 27. marca 1990 v zadevi Grifoni proti Komisiji, C-308/87, Recueil, str. I-1203) kršitve obveznosti iz nacionalnega prava nalagajo odgovornost institucijam Skupnosti glede škode, ki je povzročena posameznikom, in da je Sodišče prve stopnje pristojno, da o tem odloča.

45 Poleg tega tožeča stranka trdi, da je v skladu s členom 288 ES zakon, ki velja za tožbe v zvezi s škodo, ki jo povzročijo institucije Skupnosti, tisti zakon, ki izhaja iz pravnih načel, ki so skupna državam članicam. Zato so pripombe ECB o razlikah med nacionalnimi ureditvami, kar zadeva izračunavanje odškodnine pri kršitvi patenta, po mnenju tožeče stranke neumestne.

46 Tožeča stranka trdi, da ji pred vložitvijo te tožbe ni treba izčrpati nacionalnih postopkov. Trdi, da se sodna praksa, ki jo je navedla ECB za potrditev te teze, nanaša na zadeve, v katerih države članice neustrezno uporabljajo ali prenesejo pravo Skupnosti. Po mnenju tožeče stranke se samo v takih okoliščinah postavlja vprašanje, če mora tožeča stranka v nasprotju z državo članico izčrpati nacionalna pravna sredstva, preden začne odškodninsko tožbo proti Skupnosti. Tožeča stranka trdi, da država članica v tej zadevi naj ne bi storila napake in da je ECB edini krivec za zadevno kršitev.

47 Prav tako tožeča stranka poudarja, da bi predlog ECB, da bi postopki morali potekati hkrati pred sodišči številnih držav članic, lahko povzročil zaplete, odvečne stroške in neupravičene zamude zaradi težav, ki bi jih povzročala Uredba št. 44/2001 v zvezi

z izvajanjem konkurenčnih sodnih pristojnosti. Zato naj Skupnost ne bi izpolnila svojih obveznosti iz člena 41 Sporazuma TRIPS, ki naj bi zahteval, naj bodo postopki za spoštovanje pravic intelektualne lastnine nepristranski, brez nepotrebnih zapletenosti in neupravičenih zamud.

48 Poleg tega tožeča stranka trdi, da če bi morala začeti sočasne postopke pred nacionalnimi sodišči, bi obstajalo tveganje, da bi odškodninska tožba pred Sodiščem prve stopnje zastarala.

49 Tožeča stranka nazadnje meni, da je Sodišče prve stopnje pristojno, da razsodi, da je ECB kršila sporni patent, saj bi bil učinek take razsodbe enak ugotovitvi Sodišča prve stopnje o tem, da je Skupnost odgovorna za plačilo odškodnine. Vendar bi bila v skladu s členom 288 ES možnost za tako ugotovitev dodeljena Sodišču prve stopnje. Nadalje tožeča stranka meni, da je sodna praksa Sodišču prve stopnje izrecno dovolila sprejeti ugotovitvene sodbe v zvezi z zahtevki za odškodnino, ko pretekla škoda še ne more biti izračunana ali ko obstaja morebitna škoda v prihodnosti (sodba Sodišča z dne 2. junija 1976 v združenih zadeviah Kampffmeyer proti Svetu in Komisiji, od 56/74 do 60/74, Recueil, str. 711). Končno tožeča stranka meni, da mora Skupnost v skladu z določbami Sporazuma TRIPS pri kršitvi patenta zagotoviti „ugotovitvene sodbe in primerno nadomestilo“.

Presoja Sodišča prve stopnje

50 Najprej je treba opozoriti, da lahko Sodišče prve stopnje izvaja le pristojnosti, ki mu jih dodeljuje pravo Skupnosti. To načelo izhaja iz člena 7 ES, po katerem mora sodišče

Skupnosti delovati v mejah svojih pristojnosti, kot mu jih določa Pogodba. Člen 220 ES prav tako določa, da Sodišče in Sodišče prve stopnje v okviru svojih pristojnosti zagotavljata upoštevanje prava pri razlagi in uporabi Pogodbe.

51 Brez take pristojnosti Sodišče prve stopnje ne bi moglo odločati o tožbi, ne da bi svojo sodno pristojnost razširilo na spore, v katere je vpletena tudi Skupnost in za katere so v skladu s členom 240 ES pristojna nacionalna sodišča (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 21. maja 1987 v združenih zadeviah Rau in drugi, od 133/85 do 136/85, Recueil, str. 2289, točka 10; in sklepe Sodišča prve stopnje z dne 3. oktobra 1997 v zadevi Mutual Aid Administration Services proti Komisiji, T-186/96, Recueil, str. II-1633, točka 47; z dne 12. decembra 2005 v zadevi Natexis Banques Populaires proti RoboBAT, T-360/05, neobjavljen v ZOdl., točka 12, in z dne 26. januarja 2007 v zadevi Theofilopoulos proti Komisiji, T-91/06, povzetek v ZOdl., str. II-5, točka 16). Člen 35(2) statuta ECB prav tako predvideva, da o sporih med ECB in vsako drugo osebo odločajo pristojna nacionalna sodišča, razen kadar je bila pristojnost prenesena na Sodišče.

52 V obravnavanem primeru tožeča stranka od Sodišča prve stopnje zahteva, naj ugotovi, da je ECB kršila njene različne nacionalne patente.

53 Kot navaja ECB, je evropski patent pravzaprav skupek enakih nacionalnih patentov, ki jih dodeli vsaka država, ki jo v svoji vlogi imenuje prosilec za patent. Člen 2 in člen 64(1) EPK v tem smislu določata, da ima evropski patent enak pravni učinek kot nacionalni patent v vsaki državi, ki jo določi prosilec, in da zanj veljajo enaki pogoji kot za nacionalni patent. Člen 64(3) EPK določa tudi, da se vsaka kršitev evropskega patenta obravnava v skladu z nacionalnim zakonom.

54 Ker tožeča stranka obtožuje ECB, da je kršila sporni patent v devetih državah, v katerih je bil ta dodeljen, s tem ECB očita, da je kršila devet nacionalnih patentov.

55 Pravo vsake od devetih zadevnih držav tretjim osebam brez soglasja imetnika prepoveduje uporabo izumov, ki so predmet patenta, in imetniku omogoča, da proti taki uporabi nastopi pred sodiščem. ECB ne zanika svoje obveznosti, da upošteva predpise v zvezi s patenti zadevnih držav, in priznava, da bi tožeča stranka pred nacionalnimi sodišči lahko proti njej vložila tožbo zaradi kršitve.

56 Vendar nobena določba prava Skupnosti Sodišču prve stopnje ne priznava pristojnosti za odločanje v zvezi s kršitvijo patentov. Tožba zaradi kršitve patentov ne spada med pravna sredstva, katerih pristojnost je na podlagi določb od člena 220 ES do člena 241 ES dodeljena sodiščem Skupnosti.

57 Poleg tega nacionalno patentno pravo za razliko od drugega prava intelektualne lastnine, kot je nacionalno pravo znamk, ni bilo na ravni Skupnosti nikoli usklajeno. Ker gre za področje, ki ga Skupnost še ni normativno uredila in ki zato spada v pristojnost držav članic, varstvo nekaterih pravic intelektualne lastnine, kot so patenti, in ukrepi, ki jih v ta namen sprejmejo sodni organi, ne spadajo v pravo Skupnosti (sodba Sodišča z dne 14. decembra 2000 v združenih zadeviah Dior in drugi, C-300/98 in C-392/98, Recueil, str. I-11307, točka 48).

58 Vendar tožeča stranka meni, da določbe iz člena 235 ES in iz drugega odstavka člena 288 ES Sodišču prve stopnje omogočajo, da izvede vsako ugotovitev, potrebno za odločitev o tem, ali institucija Skupnosti ni ravnala zakonito in se zato lahko

uveljavlja odgovornost Skupnosti, ne da bi bile pri tem omejitve glede nacionalnih predpisov, katerih kršitev je lahko ugotovljena, ali glede presoj, ki se nanašajo na nacionalno pravo in se lahko sprejmejo v ta namen.

59 Tožeča stranka meni, da mora Sodišče prve stopnje, ker kršitev spada pod nepogodbeno odgovornost, vsekakor znati presoditi, če je do kršitve dejansko prišlo. Tako sta zgoraj navedeni sodbi Leussink in drugi proti Komisiji in Grifoni proti Komisiji dokazali, da je sodišče Skupnosti pristojno za odločanje o tožbi zaradi ugotovitve odgovornosti v zvezi z odškodnino za škodo, ki je nastala, ker so institucije Skupnosti kršile obveznosti iz nacionalnega prava, kot je upoštevanje obstoječih patentov.

60 Vendar se s tezo tožeče stranke ni mogoče strinjati.

61 Prvič, tožeča stranka ne priznava, da je vložila tožbo zaradi kršitve, ki je pojmovno drugačna od tožbe na podlagi nepogodbene odgovornosti, ki jo je prav tako vložila. Sodišče prve stopnje mora tožbo zaradi kršitve nujno obravnavati kot samostojno tožbo, in to na podlagi predpisov, ki določajo tožbe pod pristojnostjo sodišč Skupnosti.

62 Drugič, posledica teze tožeče stranke bi bila ta, da bi Sodišče prve stopnje moralo odločati o katerem koli vprašanju, ki spada pod nacionalno pravo, samo da to stori zato, da oceni, ali je institucija Skupnosti v okviru odškodninske tožbe ravnala nezakonito. Sodišče prve stopnje bi se tako moralo izraziti o vprašanjih, ki niso v njegovi pristojnosti, in se tako polastiti pristojnosti, ki jih ima izključno nacionalno sodišče. Vendar ni stvar Sodišča prve stopnje, da obravnava domnevno kršitev nacionalne

zakonodaje kot pravno vprašanje, ki predpostavlja neomejen pravni nadzor, torej nadzor, ki pripada le nacionalnim organom (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. julija 2000 v zadevi AICS proti Parlamentu, T-139/99, Recueil, str. II-2849, točka 40, ki jo je Sodišče potrdilo s sklepom z dne 21. junija 2001 v zadevi AICS proti Parlamentu, C-330/00 P, Recueil, str. I-4809).

63 Tožeča stranka se ne more sklicevati na sodno prakso, ki jo je navedla v utemeljitev svojih trditev.

64 V zvezi z zadevo, v kateri je bila izdana sodba Leussink in drugi proti Komisiji, ki zadeva odškodninsko tožbo, ki jo je vložil uradnik Komisije, poškodovan v prometni nesreči v Nemčiji med službeno potjo in ki se je peljal v vozilu Komisije, ki ga je vozil voznik te institucije, je treba poudariti, da nasprotno od tega, kar trdi tožeča stranka, z zadevno sodbo ni bilo nikoli dokazano, da je sodišče Skupnosti pristojno za to, da odloči, ali je institucija Skupnosti kršila predpis nacionalnega prava. Prav nasprotno, Sodišče, ki je obsodilo Komisijo, je izrecno izključilo možnost, da bi v obravnavanem primeru lahko preučili njeno odgovornost glede na nacionalno pravo (točka 15 sodbe).

65 V zvezi s sodbo v zadevi Grifoni proti Komisiji, ki zadeva odškodninsko tožbo, ki jo je vložil podjetnik, ki se je med pregledovanjem strehe zaradi vzdrževalnih del na stavbi Komisije v Ispri (Italija) poškodoval v nezgodi, je treba v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, povedati, da Sodišče ni samo presodilo o skladnosti ravnanja, očitanega Komisiji, torej to, da ni vzpostavila varnostnih ukrepov, ki jih predpisuje zakonodaja države, v kateri je stavba, z veljavnimi nacionalnimi predpisi. Kršitev nacionalnih predpisov za preprečevanje nezgod, ki naj bi jo zagrešila Komisija, je namreč predhodno ugotovil nacionalni organ, pristojen za preverjanje upoštevanja omenjenih predpisov, ki je ugotovil, da Komisija ni sprejela nobenega preventivnega ukrepa (sklepni predlogi generalnega pravobranilca Tesaura v zgoraj navedeni

sodbi Grifoni proti Komisiji, Recueil, str. I-1203, točka 26). V teh okoliščinah je Sodišče menilo, da je malomarno ravnanje Komisije, ki ni izvedla potrebnih varnostnih ukrepov za preprečevanje nezgod, bilo dokazano in da ni bilo zakonito in se zato lahko uveljavlja odgovornost Skupnosti (točki 13 in 14), ker so bili izpolnjeni tudi drugi potrebni pogoji za uveljavljanje odgovornosti Skupnosti, to je dejanskost nastale škode in obstoj vzročne zveze med to škodo in nezakonitim ravnanjem, ki je bilo očitano zadevni instituciji. Ta položaj pa je nasproten temu iz te zadeve, ker pristojna nacionalna sodišča niso ugotovila, da bi ECB kršila različne zadevne nacionalne patente.

66 Sodišče prve stopnje je zavzelo enako stališče v dveh zadevah, v katerih sta bili izdani zgoraj navedena sodba z dne 6. julija 2000 v zadevi AICS proti Parlamentu in sodba z dne 11. junija 2002 v zadevi AICS proti Parlamentu (T-365/00, Recueil, str. II-2719), ki obe zadevata javno naročilo, ki ga je dodelil Parlament, za prevoz oseb v Strasbourgu, povezanih s to institucijo, v neoznačenih vozilih z vozniki. Eden od ponudnikov, katerega ponudba je bila zavrnjena, je vložil tožbo za razglasitev ničnosti odločbe Parlamenta o dodelitvi, ki jo je imel za nezakonito, in odškodninsko tožbo proti omenjeni instituciji. V okviru tožbe za razglasitev ničnosti je tožeča stranka trdila, da je pogodba, ki sta jo na koncu podpisala Parlament in izbrano podjetje, kršila francosko zakonodajo, ki velja za dejavnost taksijev. V zgoraj navedeni sodbi z dne 6. julija 2000 v zadevi AICS proti Parlamentu je Sodišče prve stopnje zavrnilo zahteve za razveljavitev in za odškodnino z obrazložitvijo, da tožeča stranka ni dokazala, da je Parlament pri razlagi francoske zakonodaje storil očitno napako (točka 43). Nasprotno je v zgoraj navedeni sodbi z dne 11. junija 2002 v zadevi AICS proti Parlamentu Sodišče prve stopnje upoštevalo dejstvo, da je Tribunal correctionnel de Strasbourg (kazensko sodišče v Strasbourgu) medtem izreklo sodbo z dne 7. aprila 2000, v kateri je presodilo, da je bila francoska zakonodaja v nasprotju z razlago Parlamenta (točke od 65 do 71 sodbe). Zato je Sodišče prve stopnje razveljavilo odločbo o dodelitvi javnega naročila, medtem ko je zavrnilo odškodninski zahtevek zaradi pomanjkanja dokazov za navedeno škodo (točka 79).

67 Podredno je treba upoštevati to, da člen 138 EPK določa, da je evropski patent mogoče razglasiti za ničnega v skladu z zakonodajo države pogodbenice in z učinkom na ozemlju te države, in to, da člen 22(4) Uredbe št. 44/2001 izključno pristojnost

glede veljavnosti patentov dodeljuje sodiščem države, na ozemlju katere je bila izvedena prijava patenta, in da je Sodišče pojasnilo, da se ta izključna pravica uporablja ne glede na postopkovni okvir, v katerem se postavlja vprašanje veljavnosti ali s tožbo ali z ugovorom (glej po analogiji sodbo Sodišča z dne 13. julija 2006 v zadevi GAT, C-4/03, ZOdl., str. I-6509, točka 25).

68 Vprašanje veljavnosti patenta je večinoma v okviru tožbe zaradi kršitve odločilno, saj se lahko oseba, obtožena kršitve, mimogrede sklicuje na ničnost patenta zato, da bi imetniku patenta retroaktivno odvzela pravico, na katero se ta sklicuje, in bi posledično prišlo do zavrnitve tožbe zaradi kršitve patenta proti njej. Za to gre tudi v obravnavanem primeru, saj je ECB proti spornemu patentu že vložila ničnostne tožbe pred sodišči vseh zadevnih držav.

69 Te okoliščine pomenijo, da bi lahko bili patenti, kršitev katerih predstavlja dejanje, očitano ECB, nični in zato neobstoječi. To tveganje v obravnavanem primeru ni hipotetično, saj je s sodbo z dne 26. marca 2007 High Court of Justice odločilo, da sporni patent na njegovem ozemlju ni veljaven.

70 Nazadnje, Sodišče prve stopnje ne more izpodbijati zakonitosti nacionalnega naslova industrijske lastnine, ne da bi pri tem škodilo načelu lojalnega sodelovanja, ki mora vladati v odnosih med državami članicami in institucijami Skupnosti, in ki v skladu z ustaljeno sodno prakso ne le obvezuje države članice, da sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotavljanje dosega in učinkovitosti prava Skupnosti, ampak institucijam Skupnosti nalaga tudi vzajemne naloge lojalnega sodelovanja z državami članicami (sklep Sodišča z dne 13. julija 1990 v zadevi Zwartveld in drugi, C-2/88, Recueil, str. I-3365, točka 17, in sodba Sodišča z dne 16. oktobra 2003 v zadevi Irska proti Komisiji, C-339/00, Recueil, str. I-11757, točki 71 in 72).

71 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba ugotoviti, da imajo pristojnost za ugotovitev obstoja kršitve nacionalnega patenta nacionalna sodišča in ne Sodišče prve stopnje. Zato se tožba zaradi kršitve zavrže kot nedopustna zaradi nepristojnosti Sodišča prve stopnje.

72 Ta sklep se ne more ovreči s trditvijo tožeče stranke, da ji ne bi bilo treba izčrpati nacionalnih postopkov, preden je pred Sodiščem prve stopnje vložila odškodninsko tožbo, ker se v obravnavani zadevi ne trdi, da je država članica soodgovorna za kršitev. Prav tako trdi, da bi lahko to, da bi postopki potekali sočasno pred sodišči številnih držav članic, povzročilo zaplete in neupravičene zamude.

73 Prvič, obveza tožeče stranke, da bi sočasno začela nacionalne postopke za uveljavitev svojih subjektivnih pravic, ne izhaja iz soodgovornosti organov držav članic pri navedeni kršitvi, ampak izključno iz dejstva, da Sodišče prve stopnje ni pristojno za odločanje o tem, ali je ECB kršila nacionalni patent.

74 Drugič, zapleti in zamude, ki bi jih lahko utrpela tožeča stranka zaradi nujnosti začeti vzporedne postopke, da bi uveljavila svoje pravice, so samo posledica neobstoja patenta na ravni Skupnosti, v tem položaju pa so vsi imetniki izuma, ki je v Skupnosti zaščiten z različnimi nacionalnimi patenti.

75 V zvezi s trditvijo tožeče stranke, da lahko odškodninska tožba pred Sodiščem prve stopnje proti ECB med čakanjem na odločitve pristojnih nacionalnih sodišč zastara, je treba navesti, da zastaralni rok tožbe na podlagi nepogodbene odgovornosti Skupnosti ne začne teči, dokler niso izpolnjeni vsi pogoji, ki se zahtevajo za obveznost nadomestila škode (sodba Sodišča z dne 27. januarja 1982 v združenih zadeviah Birra

Wührer in drugi proti Svetu in Komisiji, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 in 5/81, Recueil, str. 85, točka 10, in sklep Sodišča z dne 18. julija 2002 v zadevi Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi proti Komisiji, C-136/01 P, Recueil, str. I-6565, točka 30). V obravnavanem primeru zastaralni rok za odškodninsko tožbo tožeče stranke proti Skupnosti ne more začeti teči prej kot takrat, ko pristojna nacionalna sodišča ugotovijo obstoj kršitve, za katero toži ECB.

Odškodninska tožba

76 Sodišče prve stopnje enako kot tožeča stranka meni, da je pristojno odločati o odškodninski tožbi v skladu z določbami člena 235 ES in drugega odstavka člena 288 ES, ki sodišču Skupnosti dajejo pristojnost odločanja o sporih v zvezi z nadomestilom škode s strani Skupnosti, ki so jo na področju nepogodbene odgovornosti povzročile institucije Skupnosti. Tretji odstavek člena 288 ES določa, da mora Skupnost povrniti škodo, ki jo je povzročila ECB.

77 ECB se je v zvezi z odškodninskim zahtevkom sklicevala tudi na ugovor nedopustnosti. Vendar Sodišče prve stopnje meni, da se mora ta zahtevek zavreči, ker je brez vsake pravne podlage.

78 V tem smislu ECB v skladu z ustaljeno sodno prakso trdi, da se prizna pravica do odškodnine, ko so izpolnjeni trije pogoji, in sicer: zadevna institucija krši pravni predpis, ki dodeljuje pravice posameznikom, resničnost škode in obstoj vzročne zveze med storjeno kršitvijo in škodo. ECB dodaja, da če eden od teh pogojev ni

izpolnjen, mora Sodišče prve stopnje tožbo v celoti zavreči, ne da bi preučilo, ali so drugi pogoji izpolnjeni.

79 V skladu s členom 111 Poslovnika lahko Sodišče prve stopnje, če je tožba očitno nedopustna ali očitno brez vsake pravne podlage, ne da bi nadaljevalo postopek, odloči z obrazloženim sklepom. V obravnavanem primeru Sodišče prve stopnje meni, da je zadeva po preučitvi spisov dovolj pojasnjena in ob uporabi tega člena odloča, da ne bo nadaljevalo postopka.

80 Treba je opozoriti, da morajo biti za nepogodbeno odgovornost Skupnosti za nezakonita ravnanja njenih organov po členu 288, drugi pododstavek, ES, izpolnjeni vsi pogoji, in sicer: nezakonitost ravnanja, očitanega institucijam, dejanska škoda in obstoj vzročne zveze med navedenim ravnanjem in zatrjevano škodo (sodba Sodišča z dne 29. septembra 1982 v zadevi Oleifici Mediterranei proti EGS, 26/81, Recueil, str. 3057, točka 16; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 1996 v zadevi International Procurement Services proti Komisiji, T-175/94, Recueil, str. II-729, točka 44, in z dne 16. oktobra 1996 v zadevi Efisol proti Komisiji, T-336/94, Recueil, str. II-1343, točka 30).

81 V tej zadevi prvi od zahtevanih pogojev, torej nezakonitost ravnanja, ki se očita ECB v zvezi s kršitvijo spornega patenta, ni bil dokazan. Kot je bilo presojeno, morajo namreč obstoj kršitve ugotoviti pristojni nacionalni organi. Tožeča stranka v tem smislu ni predložila nobenega dokaza, ampak je, nasprotno, od Sodišča prve stopnje zahtevala, da to ugotovi samo. Vendar lahko Sodišče prve stopnje samo na podlagi sklepa pristojnega nacionalnega organa, ki ugotavlja obstoj kršitve ECB, presodi, ali se za omenjeno kršitev lahko uveljavlja odgovornost Skupnosti.

82 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je odškodninska tožba očitno brez vsake pravne podlage in da jo je treba v skladu s členom 111 Pravilnika zavreči.

Stroški

83 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se stranki, ki ni uspela, naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeča stranka ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi ECB naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (prvi senat)

sklenilo:

1. Tožba zaradi kršitve patentov se zavrže kot nedopustna.

2. Odškodninska tožba se zavrže.

3. **Document Security Systems, Inc. krije svoje stroške in stroške Evropske centralne banke.**

V Luxembourgu, 5. septembra 2007

Sodni tajnik — Predsednik

E. Coulon — J. D. Cooke